

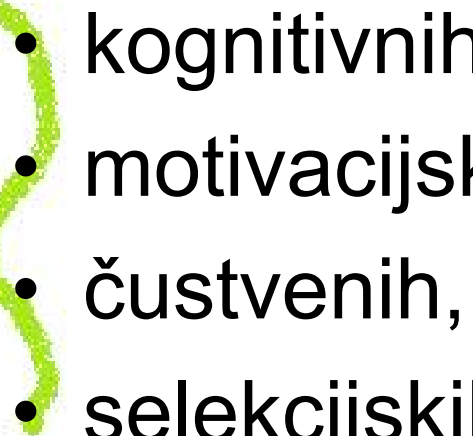
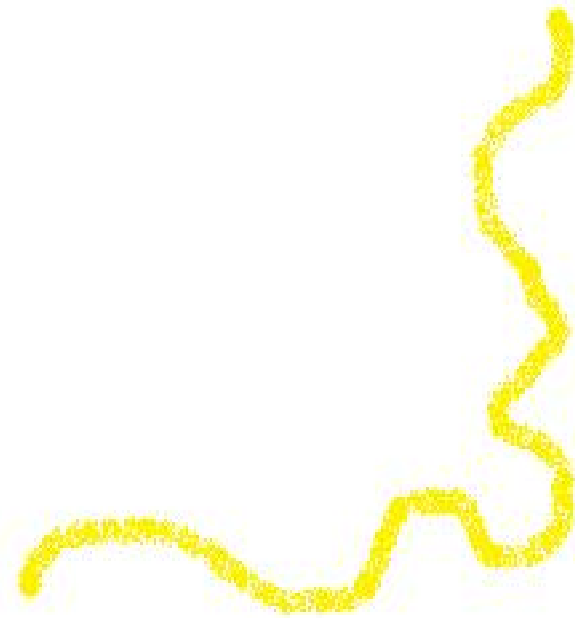
UČNA IN SOCIALNA SAMOUČINKOVITOST NADARJENIH UČENCEV

Tanja Horvat
univ. dipl. psih.
november, 2008

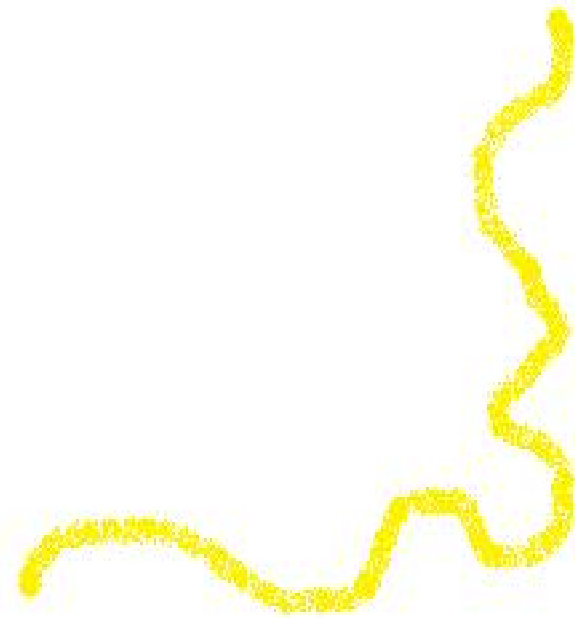
Pojem samoučinkovitosti

- Bandura (1994): prepričanja ljudi o njihovih sposobnostih, da uspešno izvedejo neko aktivnost.
- Vpliv na: človekovo čustvovanje, mišljenje, motivacijo, vedenje in so ključni determinatorji za samousmerjanje.
- Preko.....

-
-
- kognitivnih procesov,
 - motivacijskih,
 - čustvenih,
 - selekcijskih procesov.
-

A decorative green wavy line on the left side of the slide, starting from the top and extending downwards.

Na vedenje vplivajo preko:

- izbire vedenja,
 - preko vloženega truda in odpornosti,
 - preko vzorcev in čustvenih stanj,
 - preko rezultatov aktivnosti.
-
- A decorative yellow wavy line on the right side of the slide, starting from the middle and extending downwards.

Učna ali akademska samoučinkovitost

- Prepričanja posameznika, da zmore uspešno izvesti zadane učne naloge na določenem nivoju (Schunk, 1991, po Bong, 2002),
- ki pomembno vplivajo na vse faze samousmerjanje, izvedbe in samorefleksije (Pajares, 2002).

Socialna samoučinkovitost

- Prepričanja ljudi o njihovih sposobnostih, da uspešno izvedejo neko socialno aktivnost.
- Caprara in Steca (2005) sta dokazala, da ima samoučinkovitost na socialnem področju vpliv na občutenje sreče in pozitivno mišljenje.
- Na zaznano samoučinkovitost na področju upravljanja interpersonalnih in socialnih odnosov vpliva zaznana učinkovitost na področju obvladavanja lastnih čustev. Bolj ko je posameznik prepričan v svoje sposobnosti, da učinkovitost obvladujejo svoja čustva, tem bolj verjame, a je sposoben obvladovati interpersonalne in socialne odnose in toliko bolj uspešen dejansko je.

nadarjenost ↔ samoučinkovitost

- Sklepati se sme, da bo razvoj samoučinkovitosti pri nadarjenih otrocih zgodnejši od vrstnikov (Falk in Miller, 1998).
- Hiter razvoj občutka samoučinkovitosti se kaže na različne načine; neprenehoma postavljajo vprašanja, potreba po obvladovanju stvari in perfekcionizem, zahteve po natančnosti, vztrajnost pri doseganju cilja, nagibanje k zaznavanju sebe enakovrednem odraslim.

Maxwellova (2007)

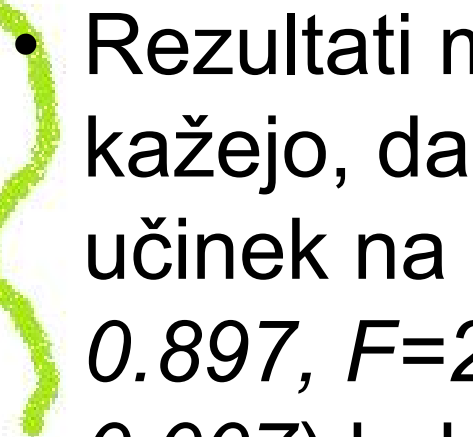
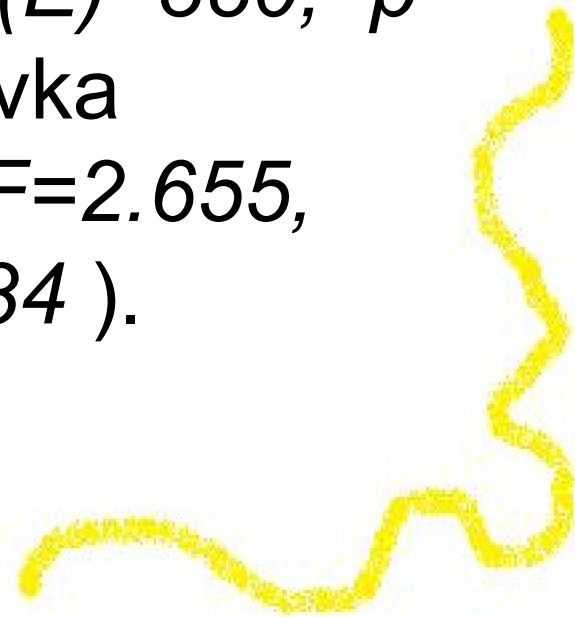
- *intelektualna* samoučinkovitost - otroci so mnenja, da bi morala moč odločanja biti odvisna od intelektualnih sposobnosti in ne od starosti
- *čustvena* samoučinkovitost - sposobni so empatije, vživljanja v čustva drugih in zaznavajo čustvena počutja že zelo zgodaj v otroštvu. Hitro ugotovijo, da lahko vplivajo na čustveno počutje drugih ljudi.
- *močna volja* - vztrajni, pogumni, vodstvene sposobnosti

Problem

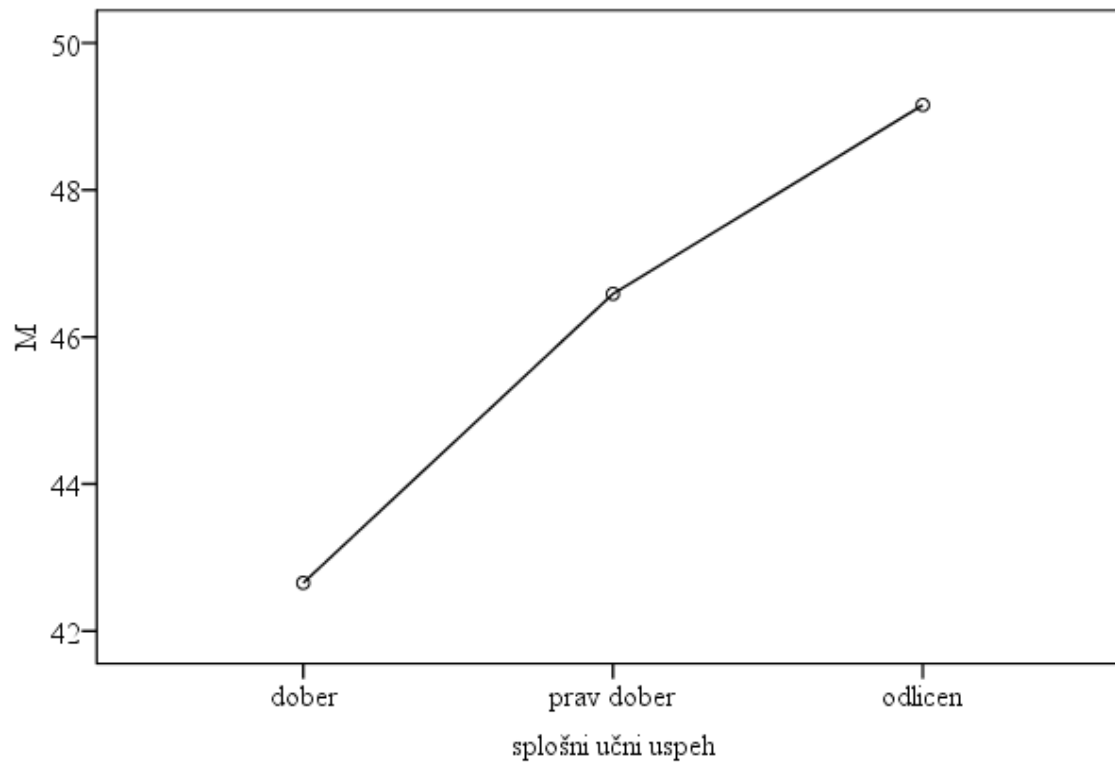
- Ali obstajajo razlike v zaznavanju lastne kompetentnosti na učnem ter socialnem področju (starši, vrstniki, učitelj) med učenci, ki so bili prepoznani kot nadarjeni (prepoznani) ter njihovimi vrstniki (neprepoznani).

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

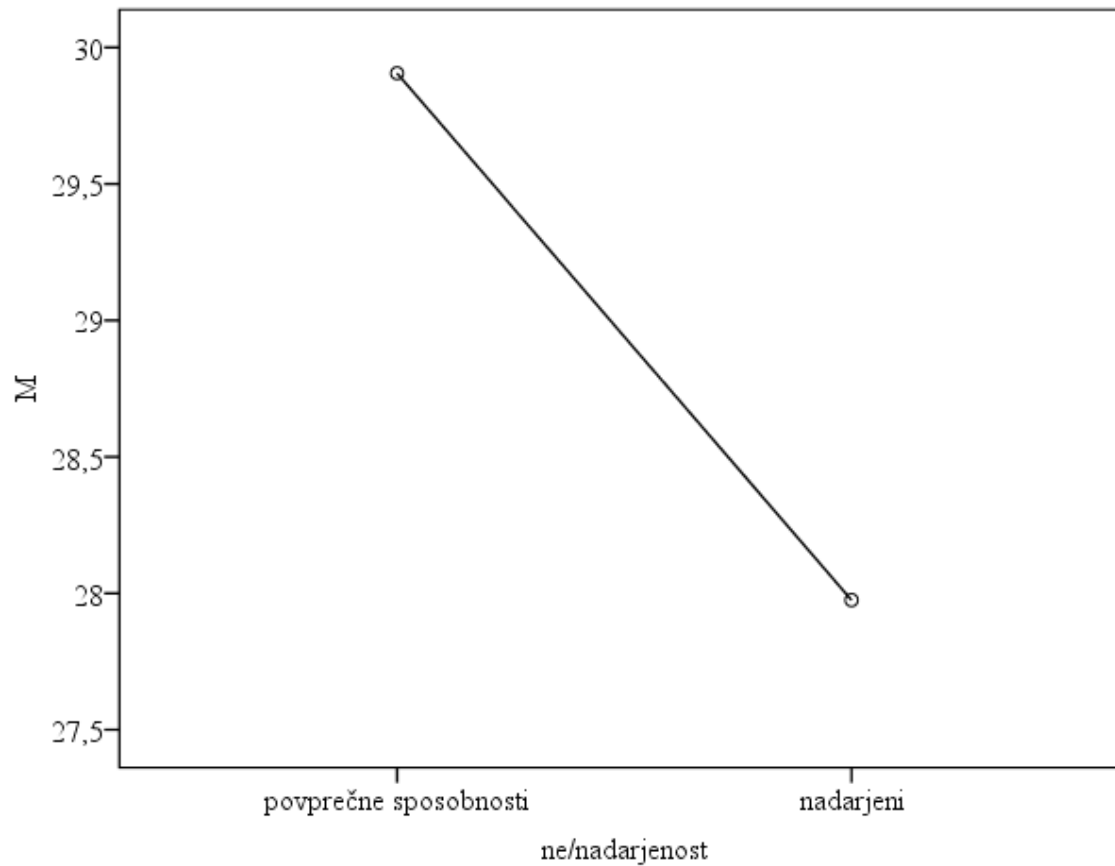
- V raziskavi je sodelovalo 203 (95 fantov in 108 deklet) učencev 5. razredov devetletne osnovne šole. Od tega je bilo 93 (42 fantov in 51 deklet) učencev identificiranih kot nadarjeni učenci v skladu s Konceptom odkrivanja ter dela z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli.
- Aplicirali smo prilagojeno Ocenjevalno lestvico samozaznave za šolske otroke – LSŠO (2002a) avtorice dr. Zlatke Cugmas.

-
- Rezultati multivariatne analize variance kažejo, da ima ***učni uspeh*** pomemben učinek na odvisne spremenljivke ($\lambda = 0.897$, $F=2.661$, $df(H)=8$, $df (E)=380$, $p=0.007$) kakor tudi spremenljivka ***ne/nadarjenost*** ($\lambda=0.947$, $F=2.655$, $df(h)= 4$, $df (E)=190$, $p= 0.034$).
-

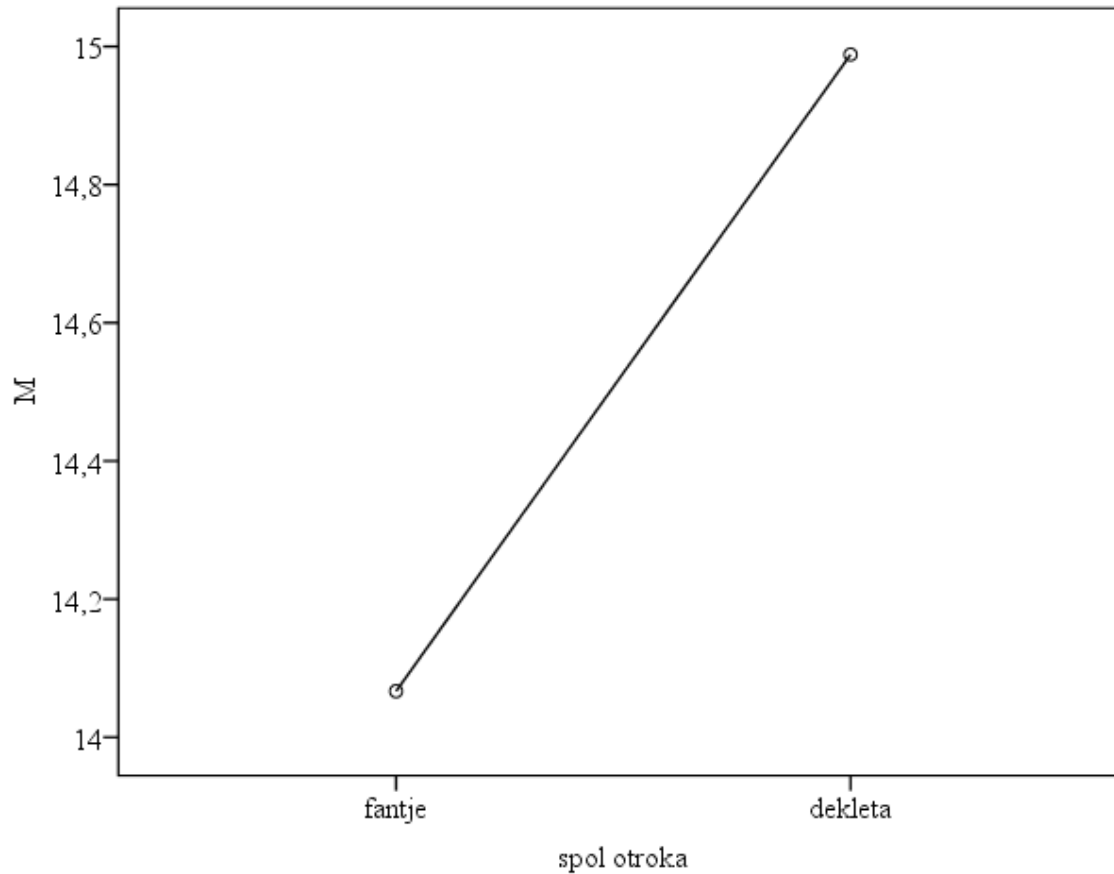
Slika 1. Prikaz povprečnih dosežkov udeležencev glede na splošni učni uspeh na področju učne samoučinkovitosti.

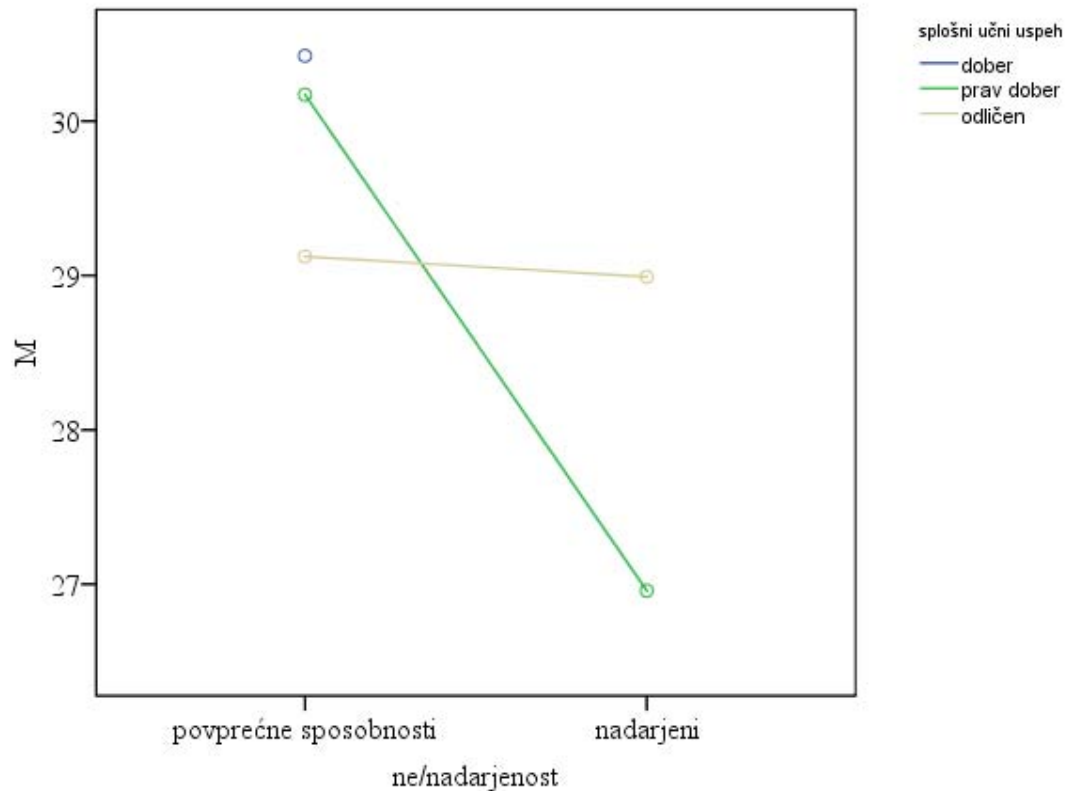
Slika 2. Prikaz povprečnih dosežkov udeležencev na področju socialne samoučinkovitosti (odnos do staršev) glede na identificiranost nadarjenosti.

Slika 3. Prikaz povprečnih dosežkov udeležencev na področju socialne samoučinkovitosti (sprejetost s strani učitelja) glede na spol.

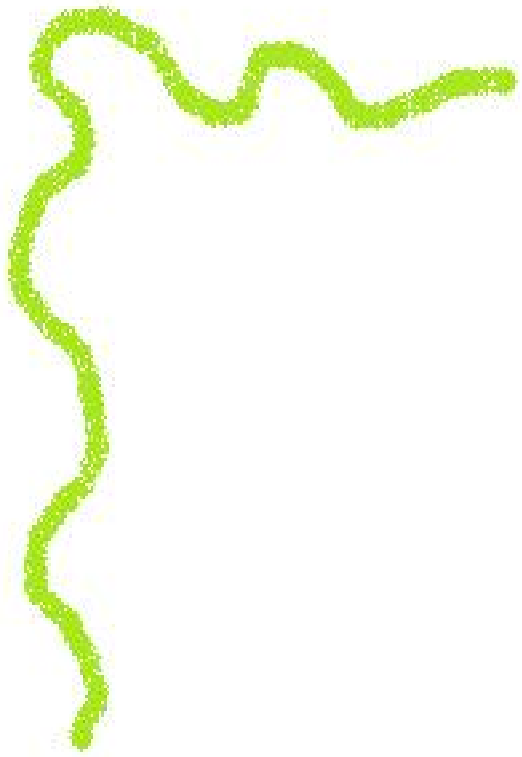

Slika 4. Prikaz interakcije splošnega učnega uspeha ter ne/nadarjenosti udeležencev v zaznavanju lastne učinkovitosti na področju odnosa do staršev.

Zaključki

- *Splošni učni uspeh ima pomemben učinek na zaznavanje lastne učinkovitosti na učnem področju.*
- *Spremenljivka nadarjenosti ima pomemben učinek na zaznavanje lastne učinkovitosti na socialnem področju; sprejetost s strani staršev.*
- *Pomembna je interakcija med nadarjenostjo in splošnim učnim uspehom.*
- *Pomemben učinek ima tudi spol na zaznavanje lastne učinkovitosti na socialnem področju, in sicer sprejetosti s strani učitelja.*

- HVALA

